

Intern controleplan

Gemeente Tholen

Wouw van de, L.M.

Koude morgen nabij Oud Vossemeer – fotograaf Johan Snijders

2023 - 2024

Inhoudsopgave

1 – Inleiding	4
1.1 Aanleiding.....	4
1.2 Doel	4
1.3 Interne controle versus verbijzonderde interne controle.....	5
1.4 Interne controle versus externe controle	5
1.5 Controleprotocol, normenkader en toetsingskader	6
2 – Bevindingen Accountant	7
2.1 Managementletter 2022	7
2.2 Accountantsverslag 2021	7
3 – Stappenplan verbijzonderde interne controle	9
3.1 Risicoanalyse	9
3.2 Opstellen van checklisten.....	10
3.3 Uitvoeren van verbijzonderde interne controle.....	10
3.4 Rapporteren van bevindingen en formuleren van aanbevelingen	10
3.5 Bespreken bevindingen en verbeterpunten met de afdelingen	10
3.6 Indien mogelijk reparatie van geconstateerde fouten.....	10
4 – Tijdsplan Intern controleplan	11
Bijlage 1: Werkprogramma's	12
Werkprogramma's verbijzonderde interne controle - Baten	12
Werkprogramma's verbijzonderde interne controle - Lasten	15
Werkprogramma's verbijzonderde interne controle - Balans	18
Bijlage 2: Toetsingskader.....	20

1 – Inleiding

1.1 Aanleiding

Een goed opgezette interne controle is een belangrijke pijler waarop de gemeente Tholen in het kader van planning en control op moet kunnen steunen. Niet alleen voor wat betreft het controleren en signaleren van tekortkomingen in de uitvoering, maar ook voor het kunnen bijstellen van processen indien nodig en het afleggen van verantwoording.

Het college is verplicht, conform artikel 212 /213 van de Gemeentewet en artikel 27 van de financiële verordening, zorg te dragen voor de interne toetsing van de getrouwheid van de informatieverstrekking en de rechtmatigheid van beheers handelingen en verantwoording af te leggen aan de raad. Om hier invulling aan te geven wordt er een tweejarig intern controleplan opgesteld.

1.2 Doel

Interne controle is het proces dat gericht is op het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid omtrent:

- De effectiviteit en efficiency van de bedrijfsprocessen;
- De betrouwbaarheid van de (financiële) informatieverzorging;
- De naleving van relevante wet- en regelgeving (rechtmatigheid);
- Het bewaken van activa of waarden.

Concreet wordt bedoeld op de controle-activiteiten die in de administratieve organisatie van de gemeente Tholen zijn ingebouwd als waarborg voor het noodzakelijk gewenste verloop ervan. De interne controle biedt de basis voor het afgeven van de rechtmatigheidsverantwoording door het college. En heeft als doel het voorkomen, tijdig signaleren en het corrigeren van onvolkomenheden in de uitoefening van activiteiten. De geconstateerde bevindingen van de interne controle bieden de mogelijkheid om zo nodig nieuwe maatregelen te treffen om gesignaleerde onvolkomenheden in de toekomst te voorkomen.

Om te komen tot deze procesverbetering maken wij gebruik van de ‘Plan-do-check-act’ cyclus:

Figuur 1: Plan-do-check-act cyclus

De cyclus van Plan-do-check-act blijft zich herhalen zodat er sprake is van een continue verbetering van de processen. De uitkomsten van de interne controlewerkzaamheden zijn de basis voor de rechtmatigheidsverantwoording en zijn medebepalend voor de strekking van de controleverklaring bij de jaarrekening. Zonder deze werkzaamheden is een goedkeurende controleverklaring van de externe accountant op voorhand niet mogelijk.

Naast de bevindingen uit de interne controle worden ook de bevindingen die de accountant constateert bij de interimcontrole en bij de controle van de jaarrekening (voor zover het de administratieve organisatie betreft) meegenomen in dit plan. Op die manier ontstaat een samenhangend geheel waarbij de navolging van herstel- en verbetervoorstellen voortvloeiend uit in- en externe controle gewaarborgd wordt.

Door middel van het intern controleplan willen wij ervoor zorgen dat:

- Controle niet achteraf plaatsvindt maar in het boekjaar zelf, zodat bevindingen eerder beschikbaar zijn, waardoor maatregelen sneller genomen kunnen worden.
- Controle geborgd wordt in de organisatie. Proceseigenaren moeten daarin een belangrijke rol spelen. Doelstelling is verbetering van de kwaliteit van de processen. De verantwoordelijkheid daarvoor ligt in de lijn.
- Controle een permanent proces wordt van onderzoeken, rapporteren en verbeteren. De bevindingen die zijn gedaan in eerdere controles zijn benoemd als verbeterpunten. Daarop worden acties uitgezet, de voortgang en afhandeling van die acties worden in het daaropvolgende intern controleplan gemonitord.

1.3 Interne controle versus verbijzonderde interne controle

Interne controle wordt namens de leiding uitgevoerd, zoveel als mogelijk tijdens en binnen het proces (bijvoorbeeld door functiescheiding in het proces aan te brengen). Verbijzonderde interne controle is een aanvulling op de al bestaande IC-maatregelen waarbij een medewerker buiten het betreffende werkproces de controle uitvoert. Deze controle is enerzijds gericht op een beoordeling of er in opzet sprake is van een goede opzet en beschrijving van de administratieve organisatie en interne controle (AO/IB), of de beoogde interne controles in het proces daadwerkelijk functioneren en effectief zijn zoals in opzet beschreven en anderzijds aanvullend op de bestaande controles in de uitvoering. (Verbijzonderde) interne controle kan niet voorkomen dat in een organisatie fouten gemaakt worden. Hooguit draagt (verbijzonderde) interne controle ertoe bij dat processen zodanig ingericht worden dat de kans op fouten kleiner wordt.

1.4 Interne controle versus externe controle

Externe controle betreft de controle die wordt uitgevoerd door derden voor alle anderen dan de directie van de organisatie. De externe controle wordt primair uitgevoerd ten behoeve van de Raad, terwijl de interne controle wordt uitgevoerd ten behoeve van de interne organisatie. Het onderscheid tussen interne controle en externe controle betreft dus niet enkele diegene die de werkzaamheden uitvoert, maar tevens ook de doelgroep waarvoor de werkzaamheden worden uitgevoerd.

Vóór de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording had de accountant de taak om de getrouwheid en de rechtmatigheid van de jaarrekening te beoordelen. Met ingang van boekjaar 2023 is het de taak van het college om te rapporteren over rechtmatigheidsfouten en eventuele onduidelijkheden. Deze rapportage vindt plaats in de rechtmatigheidsverantwoording. Het is vanaf boekjaar 2023 de taak van de accountant om enkel de getrouwheid van de jaarrekening inclusief rechtmatigheidsverantwoording te beoordelen. In de controleverklaring wordt geen afzonderlijk oordeel meer gegeven over de rechtmatigheid van de jaarrekening.

Uit voorgaande blijkt dat de externe controle zich in beginsel richt op de betrouwbaarheid van de informatievoorziening van de organisatie (namelijk de jaarrekening), terwijl de interne controle de gehele (financiële) informatievoorziening, de rechtmatigheid en de efficiëntie van de bedrijfsvoering tot haar verantwoordelijkheid kan rekenen.

Er zijn ook overeenkomsten tussen de interne en externe controle. De door het college gedefinieerde doelstellingen zullen voor een groot deel overeenkomen met de doelstellingen van de externe accountant. Het college zal bijvoorbeeld de interne controle willen inzetten voor het bepalen van de getrouwheid van managementinformatie.

1.5 Controleprotocol, normenkader en toetsingskader

Sinds 2004 is de raad verplicht de opdracht aan de accountant tot controle van de jaarrekening vast te leggen in een controleprotocol. Hierin wordt aangegeven welke goedkeurings- en rapporterings-toleranties de raad wenst te hanteren op het gebied van getrouwheid en rechtmatigheid. De minimumeisen hiervoor zijn vastgelegd in het Besluit Accountantscontrole Provincies en Gemeenten (BAPG). Tevens dient een normenkader voor rechtmatigheid opgemaakt te worden. Dit is een overzicht van alle relevante wet- en regelgeving van hogere overheden en de gemeente zelf. De raad hoeft dit normenkader niet expliciet vast te stellen, maar kan het kader ook bevestigen door het voor kennisgeving aan te nemen.

Het operationaliseren van het normenkader is een taak van het college en gebeurt door middel van het toetsingskader. Het toetsingskader geeft per verordening en/of regeling aan welke bepalingen van belang zijn voor de toetsing op rechtmatigheidsaspecten. Het college hoeft het toetsingskader niet expliciet vast te stellen, maar kan het kader ook bevestigen door het voor kennisgeving aan te nemen. Doordat het intern controleplan tweejarig is, maar het toetsingskader jaarlijks herzien dient te worden, als gevolg van gewijzigde wet- en regelgeving, zal jaarlijks het herziene toetsingskader met het college worden gedeeld. Het toetsingskader voor boekjaar 2023 is opgenomen in bijlage 2.

De actualiteit van het normenkader en het daaruit voortvloeiende toetsingskader wordt gewaarborgd door:

- Periodieke check op nieuwe wetten en wetswijzigingen via de website www.overheid.nl;
- Periodieke check raadsbesluiten in verband met nieuwe en gewijzigde verordeningen;
- Periodieke check ontvangen nieuws mailing VNG en binnenlands bestuur;
- Overleg met de proceseigenaren.

Wijzigingen in wet- en regelgeving worden continu gemonitord en zullen direct worden meegenomen in de lopende controle.

2 – Bevindingen Accountant

De resultaten van de uitgevoerde interne controles hebben voor de boekjaren 2005 t/m 2017 geleid tot een goedkeurende controleverklaring (2004 was een overgangsjaar). Over boekjaar 2018 en 2019 is voor het onderdeel rechtmatigheid een controleverklaring met beperking afgegeven en over boekjaar 2020 is er een goedkeurende verklaring afgegeven. Voor boekjaar 2021 is voor het onderdeel rechtmatigheid een controleverklaring met beperking afgegeven.

2.1 Managementletter 2022

23 december 2022 hebben wij van onze accountant Baker Tilly de concept managementletter 2022 ontvangen. De managementletter is een uitvloeisel van de tussentijdse controle die heeft plaatsgevonden in december 2022. Deze tussentijdse controle, ook wel de interimcontrole genoemd maakt onderdeel uit van de jaarrekeningcontrole 2022. De managementletter richt zich met name op mogelijke verbeterpunten in de bedrijfsvoering en de processen die onderzocht zijn in het kader van de jaarrekeningcontrole. Het heeft tot doel een bijdrage te leveren aan de interne beheersing en het zelf controlerend vermogen van de organisatie. Baker Tilly legt de nadruk op het optimaal borgen van beheersmaatregelen in het primaire proces zodat zij niet afhankelijk zijn van controles die achteraf worden uitgevoerd vanuit de verbijzonderde interne controle. Om de interne beheersing te verbeteren dienen we als gemeente dus ‘binnen het proces’ maatregelen te nemen.

De toenemende eisen aan de controle en documentatie als gevolg van rapportages van de AFM hebben consequenties voor de jaarrekeningcontrole van de gemeente Tholen. In de controle aanpak steunt Baker Tilly in grote mate op de interne beheersmaatregelen in de belangrijke processen en wordt in beperkte mate gebruik gemaakt van de verbijzonderde interne controle (VIC).

Beoordeling processen

In de beoordeling van de processen is Baker Tilly uitgegaan van de kwaliteit, rekening houdend met de aanvullende gegevensgerichte maatregelen (VIC) die wij als gemeente uitvoeren. Hierbij wordt de verbijzonderde interne controle gezien als verlengstuk van de accountantscontrole. De inrichting van de administratieve organisatie en de interne beheersing is adequaat, waarbij er verbeterlagen gemaakt kunnen worden. Deze verbeterlagen zijn gerapporteerd als bevindingen waarbij onderscheid is gemaakt naar opvolgingsprioriteit. Op het moment van schrijven van dit interne controleplan is de definitieve managementletter 2022 nog niet gereed. Zodra de definitieve managementletter 2022 beschikbaar is zal deze aan het college worden voorgelegd ter besluitvorming.

2.2 Accountantsverslag 2021

Het accountantsverslag bevat de belangrijkste bevindingen uit de controle van de jaarrekening 2021. De belangrijkste conclusie uit het verslag is: *Voor de jaarrekening 2021 is door de accountant een goedkeurende controleverklaring afgegeven voor getrouwheid en een verklaring met beperking voor rechtmatigheid.*

De belangrijkste bevindingen met betrekking tot de administratieve organisatie zijn:

- Actualisatie nota grondbeleid heeft niet plaatsgevonden in 2021;
- Onzekerheid omtrent hoogte van de eigen bijdragen WMO (€ 170.000);

- Beheerplan voorziening onderhoud gebouwen bevat klein onderhoudskosten die cf. BBV niet zijn toegestaan;
- Onrechtmatige aanbesteding casus Stichting beheer Sportvelden (€ 1.046.500).

De belangrijkste aandachtspunten voor de komende boekjaren zijn:

- Aanpassing beheerplan voorziening onderhoud gebouwen;
- Onderzoeken beheerplannen van overige onderhoudsegalisatievoorzieningen op opgenomen lasten jaarlijks onderhoud;
- Beoordelen van lopende éénjarige contracten in het kader van mogelijke overtreding van de Europese aanbestedingsregels bij verlenging;
- Doorontwikkeling van, en betrokkenheid van de organisatie bij, de verbijzonderde interne controle richting de rechtmatigheidsverantwoording van het college;

3 – Stappenplan verbijzonderde interne controle

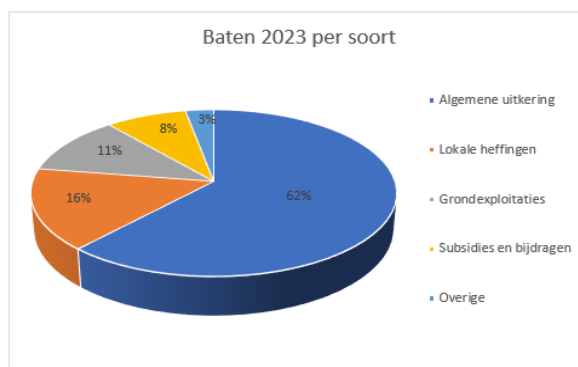
Om tot een interne controlesystematiek te komen dienen de onderstaande stappen te worden doorlopen:

1. Uitvoeren risicoanalyse;
2. Het opstellen van checklisten;
3. Uitvoeren van verbijzonderde interne controle;
4. Rapporteren van bevindingen en formuleren van aanbevelingen;
5. Bespreken bevindingen en verbeterpunten met de afdelingen;
6. Indien mogelijk reparatie van geconstateerde fouten.

3.1 Risicoanalyse

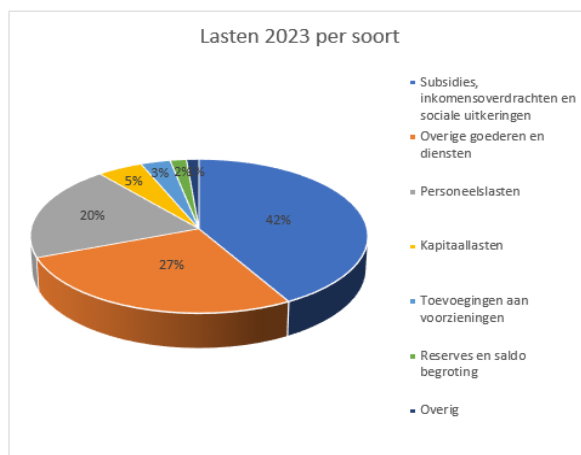
De te controleren processen worden bepaald op basis van materiële omvang en risico op afwijkingen binnen de stromen. De materiële omvang (gewicht), frequentie van herhaling van het proces en de (fraude)risico's zijn vervolgens bepalend voor het aantal deelwaarnemingen van de verschillende controles. Onderstaand zijn de baten en lasten per hoofdstroom uitgedrukt in een percentage van de totale baten en lasten volgens de primitieve begroting 2023.

Baten 2023 per soort		
Algemene uitkering	49.183.000	62%
Lokale heffingen	12.615.700	16%
Grondexploitaties	9.111.900	11%
Subsidies en bijdragen	6.543.500	8%
Overige	2.272.950	3%
	79.727.050	100%

Figuur 2: baten 2023 per soort

Lasten 2023 per soort		
Subsidies, inkomensoverdrachten en sociale uitkeringen	33.391.100	43%
Overige goederen en diensten	21.633.222	28%
Personeelslasten	15.988.300	20%
Kapitaallasten	3.823.300	5%
Toevoegingen aan voorzieningen	2.480.150	3%
Reserves en saldo begroting	1.364.875	2%
Overig	1.046.103	1%
	79.727.050	100%

Figuur 3: lasten 2023 per soort

Uit figuur 2 en figuur 3 zijn de grootste (financiële) processen van de gemeente Tholen afgeleid. Deze vormen de basis voor de uitvoering van de verbijzonderde interne controle. Aanvullend worden ook de memoriaalboekingen, werkkostenregeling en btw-compensatiefonds middels verbijzonderde interne controle gecontroleerd.

3.2 Opstellen van checklisten

Voor vrijwel elke verbijzonderde interne controle is op basis van de geldende wet- en regelgeving op een werkprogramma opgesteld. De werkprogramma's zijn vertaald in diverse checklisten waar de vastlegging van de verbijzonderde interne controle in plaats vindt. Naast de specifieke rechtmatigheidscriteria zoals deze in het toetsingskader zijn opgenomen, wordt eventueel ook aandacht besteed aan getrouwheidsaspecten, zoals de volledigheid van de opbrengstverantwoording, opdrachtverstrekking door de juiste persoon, etc. Voor de opgestelde werkprogramma's wordt verwezen naar bijlage 1.

3.3 Uitvoeren van verbijzonderde interne controle

De uitvoering van de verbijzonderde interne controle is gericht op het verkrijgen van inzicht in de opzet, het bestaan en de werking van de administratieve organisatie. Op basis van dit inzicht kan een oordeel worden gegeven of het proces voldoende waarborgen biedt ten aanzien van getrouwheid en rechtmatigheid. Bevindingen zullen goed geanalyseerd moeten worden naar aard en oorzaken inclusief kwantificering naar de totale massa.

3.4 Rapporteren van bevindingen en formuleren van aanbevelingen

Ieder afdelingshoofd ontvangt periodiek een notitie met de bevindingen uit de verbijzonderde interne controle voor zijn/haar processen en eventuele overkoepelende processen waar medewerkers van de afdeling bij zijn betrokken, zoals bijvoorbeeld inkopen. Verder worden in de notitie aanbevelingen gedaan die enerzijds betrekking hebben op het herstellen van fouten en anderzijds op de bedrijfsvoering (opmerkingen over dossiervorming etc.). Na afronding van het boekjaar wordt een samenvattend verslag opgemaakt voor het college en de raad.

3.5 Bespreken bevindingen en verbeterpunten met de afdelingen

Van groot belang is om de bevindingen en eventuele verbeterpunten nog gedurende het jaar terug te koppelen naar de afdelingen en/of proceseigenaren. Bij constatering van bevindingen wordt een overleg met het afdelingshoofd en eventueel betrokken medewerkers ingepland. Er moet namelijk vermeden worden dat in het vervolg nog gediscussieerd wordt over het waarheidsgehalte van de opmerkingen. Het opvolgen van verbeterpunten is een verantwoordelijkheid van het management. Door de verbeterpunten op te nemen in dit plan kan bij volgende controles geconstateerd worden in welke mate de verbeterpunten zijn opgepakt en tot resultaat geleid hebben.

3.6 Indien mogelijk reparatie van geconstateerde fouten

In veel gevallen is reparatie van fouten niet meer mogelijk, maar indien intern bijvoorbeeld bepaalde autorisaties niet hebben plaatsgevonden kan een dergelijke controle alsnog plaatsvinden. Door het uitvoeren van controles gedurende het jaar, wordt aan de afdelingshoofden en/of proceseigenaren voldoende mogelijkheid geboden om reparaties uit te voeren.

4 – Tijdspad Intern controleplan

Als gevolg van de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording is er voor gekozen om het intern controleplan niet langer in september gedurende het boekjaar vast te laten stellen, maar aan het begin van het boekjaar. De belangrijkste reden hiervoor is dat voor aanvang van de interne controle over het boekjaar duidelijkheid moet bestaan over aan welke regelgeving er getoetst wordt. Zowel externe als interne wet- en regelgeving zijn opgenomen in het normenkader welke door de raad wordt vastgesteld. De uitwerking van dit normenkader vindt plaats in het toetsingskader welke in bijlage 2 is opgenomen.

De planning van de controlecyclus ziet er daarom als volgt uit:

Werkzaamheden	Planning
Vaststellen controleplan	Eerste kwartaal jaar t
Uitvoeren controles en opvolgen verbeterpunten	Doorlopend jaar t
Vaststellen controleprotocol	Eerste kwartaal jaar t
Rapporteren over aanbevelingen en bevindingen controles, eventuele herstelacties door de raad	Maart / April jaar t+1
Vaststellen jaarrekening	Juni jaar t+1

Bijlage 1: Werkprogramma's

Werkprogramma's verbijzonderde interne controle - Baten

1.1 Algemene uitkering

#	Risico	Criteria	Werkzaamheden	Frequentie en aantal deelwaarneming
1	Onvolledigheid van de algemene uitkering door het niet aansluiten van ontvangsten met opgaves vanuit het Rijk	Getrouwheid – Volledigheids criterium	- Vaststellen dat er een periodieke aansluiting plaatsvindt van verantwoorde ontvangsten met opgave vanuit het Rijk.	n.v.t.
2	Onrechtmatigheid van de algemene uitkering als gevolg van onjuist opgegeven parameters	Rechtmatigheid – Voorwaardencriterium/ Getrouwheid – Valuteringscriterium	- Vaststellen dat de parameters die worden ingevoerd door medewerker A door medewerker B worden gecontroleerd.	

1.2 Belastingen (lokale heffingen)

#	Risico	Criteria	Werkzaamheden	Frequentie en aantal deelwaarneming
1	Onvolledigheid van de opbrengstenverantwoording belastingen	Getrouwheid – Volledigheidscriterium	- SaBeWa: vaststellen dat een goedkeurende controleverklaring voor de gemeente Tholen door de accountant van SaBeWa is afgegeven.	Toeristenbelasting: Over t-1 in het eerste kwartaal 3 deelwaarnemingen op B&B 's, hotels en tweede woningen.
2	Onrechtmatigheid van de opbrengstenverantwoording belastingen door onvolledige opgave vanuit derden	Rechtmatigheid – Voorwaardencriterium/ Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium	- SaBeWa: vaststellen dat een goedkeurende controleverklaring is afgegeven aan SaBeWa; - Watertoeristenbelasting: Input voor forfaitaire berekeningswijze controleren door 4 maal per jaar een telling uit te voeren in de gemeentelijke havens; - Toeristenbelasting: uitvoeren van een deelwaarneming op het opgegeven aantal overnachtingen en aansluiten met de aangifte voor B&B 's , hotels en tweede woningen. - (Water)toeristenbelasting: breng een bezoek aan twee van de campings/ havens om inzicht te krijgen in de wijze van verwerking toeristenbelasting.	

1.3 Grondexploitatie inclusief aan- en verkopen

#	Risico	Criteria	Werkzaamheden	Frequentie en aantal deelwaarneming
1	Onrechtmatige baten doordat overeenkomsten /opties niet of door een onbevoegde functionaris zijn ondertekend.	Rechtmatigheid - Voorwaardencriterium	- Deelwaarneming: vaststellen dat alle verkoopovereenkomsten/ verleende opties zijn ondertekend door een bevoegde functionaris.	Minimaal 10 grondverkoppen Alle aankopen en erfpachten integraal
2	Onjuiste waardering in de jaarrekening van de grondexploitaties doordat boekwaarden van complexen te hoog zijn verantwoord	Getrouwheid - Calculatiecriterium	- Bijwonen van het PET overleg waarbij de input voor de vaststelling grondexploitaties wordt besproken en vaststellen dat waardering objectief tot stand komt.	
3	Onrechtmatige opbrengsten/ lasten door dat verkeerde tarieven zijn gehanteerd	Getrouwheid – Volledigheidscriterium/ Rechtmatigheid –	- Deelwaarneming: vaststellen dat tariefvorming bij verkopen heeft plaatsgevonden onder 4-ogenprincipe	

		voorwaardencriterium	en dat het juiste tarief is gehanteerd; - Deelwaarneming: vaststellen dat bij een grondaankoop een objectieve onderbouwing is van de prijs.	
4	Baten/ Lasten worden in het verkeerde boekjaar verantwoord	Getrouwheid – Valuteringscriterium	- Deelwaarneming: Vaststellen dat de baten en lasten in het hetzelfde jaar worden verantwoord als het jaar waarin de akte van levering is gepasseerd.	
5	Er vindt onjuiste btw-toepassing plaats bij de levering van gronden	Rechtmatigheid - Voorwaardencriterium	- Deelwaarneming: vaststellen dat BTW in rekening is gebracht bij grondverkoop (m.u.v. levering van bebouwde kavels).	
6	Kosten worden ten onrechte op een grondexploitatie verantwoord	Getrouwheid – Calculatiecriterium	- Deelwaarneming: vaststellen dat de kosten op de juiste grondexploitatie zijn verantwoord	

1.4 Ontvangen subsidies en bijdragen/ SISA

#	Risico	Criteria	Werkzaamheden	Frequentie en aantal deelwaarneming
1	Onvolledigheid baten doordat de verantwoorde subsidiebate niet aansluit met de beschikking	Getrouwheid – Volledigheidscriterium	- Aansluiten verantwoorde subsidiebate met de ontvangen beschikking.	n.v.t.
2	Onrechtmatige baten doordat de subsidievoorwaarden niet worden nageleefd	Rechtmatigheid – Voorwaardencriterium	- Vaststellen dat de subsidievoorwaarden uit de diverse regelingen zijn nageleefd.	
3	Onjuiste verwerking van de specifieke uitkeringen in jaarrekening	Getrouwheid – Valuteringscriterium	- Vaststellen dat nog niet gebruikte gelden worden verantwoord als overlopende passiva en dat nog te ontvangen subsidies worden verwerkt als overlopende activa.	

1.5 Huren en pachten (overig)

#	Risico	Criteria	Werkzaamheden	Frequentie en aantal deelwaarneming
1	Onrechtmatige verhuren doordat contracten zijn aangegaan door een onbevoegde functionaris	Rechtmatigheid – Voorwaardencriterium	- Vaststellen dat verhuurcontracten zijn aangegaan door een bevoegde functionaris.	Contracten: integraal
2	Onjuiste tarieven worden gehanteerd bij verhuren/ liggelden/ pachten	Rechtmatigheid – Voorwaardencriterium/ Getrouwheid – Volledigheidscriterium	- Vaststellen dat een 4-ogenprincipe is toegepast bij de invoer van de tarievenverordening; - Deelwaarneming: aansluiten van gefactureerde tarieven met tarievenverordening/ contract	Tarievenverordening/ Liggelden: 2 deelwaarnemingen per half jaar
3	Onvolledigheid van de verantwoorde verhuren (uren en aantallen)	Getrouwheid – Volledigheidscriterium	- Aansluiten financiële administratie met verhuur administratie; - Uitvoeren leegstandscontrole.	Pachten: 2 deelwaarnemingen per half jaar
4	Er wordt ten onrechte btw in rekening gebracht bij verhuur van onroerende zaken	Rechtmatigheid – Voorwaardencriterium	- Deelwaarneming: vaststellen dat onroerend goed zonder BTW wordt gefactureerd.	
5	Verantwoorde lasten zijn niet in overeenstemming met contractuele voorwaarden	Getrouwheid – Calculatiecriterium/ Getrouwheid valuteringscriterium	- Integraal aansluiten van verantwoorde lasten met onderliggend contract.	Contracten: integraal

1.6 Begraafrechten (lokale heffingen)

#	Risico	Criteria	Werkzaamheden	Frequentie en aantal deelwaarneming
1	Onjuiste tarieven worden gehanteerd bij facturatie begraafrechten	Rechtmatigheid – Voorwaardencriterium/ Getrouwheid – Volledigheidscriterium	- Deelwaarneming: aansluiten van gefactureerd tarief met verordening lijkbezorgingsrechten.	

2	Onvolledigheid van de verantwoorde opbrengsten begraafrechten	Getrouwheid – Volledigheids criterium	- Minimaal een keer per jaar worden onderstaande aansluitingen verricht: 1. Aantal personen met begraafdatum in jaar X gelijk is aan het aantal graven met een verkrijgingsdatum in jaar X 2. Aantal personen met begraafdatum in jaar X gelijk is aan het aantal begrafenissen in jaar X conform de map van het gemeentebedrijf 3. Aantal graven verkregen en uitgiftedatum in jaar X en het aantal gereserveerde graven in jaar X is gelijk aan het aantal uitgegeven graven in jaar X; - Minimaal twee keer per jaar wordt na afloop van bovenstaande aansluiting een SOLL-IST berekening gemaakt waarbij onderstaande berekeningen worden vergeleken met verantwoorde opbrengsten: 1. Aantal begrafenissen jaar X maal tarief is gelijk aan opbrengst begrafenissen 2. Aantal verlopen rechten jaar X maal tarief is gelijk aan opbrengsten verlengingen en grafrechten 3. Aantal uitgegeven graven jaar X maal tarief is gelijk aan opbrengst gebruiksrechten.	4 deelwaarnemingen verspreid over het jaar.
---	---	---------------------------------------	--	---

1.7 Leges omgevingsvergunningen (lokale heffingen)

#	Risico	Criteria	Werkzaamheden	Frequentie en aantal deelwaarneming
1	Vergunningen worden afgegeven door een onbevoegde functionaris	Rechtmatigheid – Voorwaardencriterium	- Deelwaarneming: vaststellen dat de omgevingsvergunning is ondertekend door een bevoegde functionaris.	Ieder kwartaal, minimaal 2 deelwaarnemingen
2	Onjuiste tarieven worden gehanteerd bij facturatie omgevingsvergunningen	Rechtmatigheid – Voorwaardencriterium/ Getrouwheid – Volledigheids criterium	- Deelwaarneming: vaststellen dat de in rekening gebrachte leges aansluiten met de tarievenverordening.	
3	Berekening bouwkosten vindt niet correct plaats waardoor in rekening gebrachte leges onjuist zijn	Getrouwheid – Calculatiecriterium/ Getrouwheid - Volledigheids criterium	- Deelwaarneming: vaststellen dat de berekening van de bouwkosten correct en zichtbaar heeft plaatsgevonden waarbij: OBK > GBK = OBK aanhouden OBK < GBK (<10%) = OBK aanhouden OBK < GBK (>10%) = GBK aanhouden.	
4	Opbrengsten omgevingsvergunningen zijn in het verkeerde boekjaar verantwoord	Getrouwheid - Valuteringscriterium	- Deelwaarneming: vaststellen dat baten worden verantwoord in boekjaar wanneer alle gegevens vanuit aanvrager zijn ontvangen.	
5	Onvolledigheid van de verantwoorde opbrengsten omgevingsvergunningen	Getrouwheid – Volledigheids criterium	- Aansluiten subadministratie uit Squit XO / RX Mission met verantwoorde legesopbrengsten in de jaarrekening; - Vaststellen dat alle in het boekjaar genomen besluiten zijn gefactureerd.	

1.8 Secretarieleges (lokale heffingen)

#	Risico	Criteria	Werkzaamheden	Frequentie en aantal deelwaarneming
1	Onjuiste tarieven worden gehanteerd bij facturatie secretarieleges	Rechtmatigheid – Voorwaardencriterium/ Getrouwheid – Volledigheids criterium	- Aansluiten gehanteerde tarieven met de legesverordening; - Vaststellen dat gehanteerde tarieven de maximaal toegestane tarieven niet overschrijden.	

2	Onvolledigheid van de verantwoorde opbrengsten secretarieleges	Getrouwheid – Volledigheids criterium	- Aansluiten omzet rijbewijzen en reisdocumenten volgens legeskas met de financiële administratie; - Aansluiten gefactureerde aantallen volgens legeskas met de geleverde aantallen volgende maandelijkse nota's RDW en BPR.	Na afloop van het boekjaar
---	--	---------------------------------------	---	----------------------------

Werkprogramma's verbijzonderde interne controle - Lasten

2.1 Inkopen & investeringen, waaronder de factuurverwerking, de prestatielevering en de betaalbaarstelling

#	Risico	Criteria	Werkzaamheden	Frequentie en aantal deelwaarneming
1	Goederen/ diensten zijn besteld en betaald maar prestatielevering heeft niet of niet volledig plaatsgevonden	Getrouwheid – Leveringscriterium	- Deelwaarneming: vaststelling prestatielevering	Inkopen: leder kwartaal minimaal 15 deelwaarnemingen Investerings: leder kwartaal minimaal 8 deelwaarnemingen
2	Betaling van facturen aan onjuiste bankrekeningnummers	Getrouwheid – Adresseringscriterium/ frauderisico/ Rechtmatigheid misbruik en oneigenlijk gebruik criterium	- Lijncontrole functiescheiding mutatie crediteurenstamgegevens; - Lijncontrole functiescheiding betaalproces; - Deelwaarneming: aansluiting bankrekeningnummer factuur met uitbetaling.	
3	Verantwoord bedrag in de financiële administratie komt niet overeen met brondocumentatie	Getrouwheid – Calculatiecriterium	- Deelwaarneming: aansluiting financiële administratie met brondocumentatie; - Deelwaarneming: vaststellen dat het juiste btw-tarief is gehanteerd.	
4	Facturen worden in het verkeerde boekjaar verantwoord	Getrouwheid – Valueringscriterium	- Deelwaarneming: vaststellen juiste boekjaar op basis van factuur/ prestatielevering.	
5	Europese aanbestedingsrichtlijnen worden niet nageleefd	Rechtmatigheid – Voorwaardencriterium	- Uitvoeren spendanalyse minimaal twee keer per boekjaar; - Deelwaarneming: vaststellen juistheid aanbestedingsprocedure.	
6	Contracten zijn onvolledig verantwoord door het ontbreken van een adequaat contractenregister/ controle op contractverleningen	Getrouwheid – Calculatiecriterium	- Opstellen en bijhouden van een contractenregister door Inkoopbureau West Brabant.	
7	Inkoopfacturen worden geautoriseerd door een onbevoegde functionaris/ geen sprake van 4-ogen principe	Rechtmatigheid - Voorwaardencriterium	- Deelwaarneming: vaststellen functiescheiding en bevoegdheid bij codering en accordering facturen; - Analyse op afwijkingen van het 4-ogenprincipe.	
8	Inkopen worden ten onrechte niet geactiveerd	Rechtmatigheid - Voorwaardencriterium	- Deelwaarneming: vaststellen of lasten terecht niet zijn geactiveerd conform financiële verordening en BBV.	
9	Opdrachtverstrekking vindt plaats door een ongeautoriseerd persoon	Rechtmatigheid - Voorwaardecriterium	- Deelwaarneming: vaststellen dat de opdrachtverstrekking plaatsvindt door een bevoegd persoon conform het mandaatbesluit.	
10	Investerings worden ten onrechte/ niet conform de financiële verordening geactiveerd	Rechtmatigheid - Voorwaardencriterium	- Deelwaarneming: vaststellen dat lasten geactiveerd zijn conform de financiële verordening en BBV.	
11	Onjuiste btw-codering in de financiële administratie	Getrouwheid – Calculatiecriterium	- Deelwaarneming: stel vast dat de factuur de juiste BTW code heeft in de financiële administratie; - Her-bereken het geboekte BTW bedrag in de financiële administratie en sluit aan met brondocumentatie.	

2.2 Salarissen en variabele personeelslasten

#	Risico	Criteria	Werkzaamheden	Frequentie en aantal deelwaarneming
1	Arbeidsovereenkomsten/vergoedingen worden toegekend door een onbevoegd persoon	Rechtmatigheid - Voorwaardencriterium	- Deelwaarneming: vaststellen dat arbeidsovereenkomsten/ vergoedingen door een bevoegd persoon zijn geautoriseerd.	Variabele component: ieder kwartaal 8 deelwaarnemingen Vaste component: ieder kwartaal 4 deelwaarnemingen
2	Vergoedingen komen niet overeen met onderliggende wet- en regelgeving	Rechtmatigheid - Voorwaardencriterium	- Deelwaarneming: vaststellen dat vergoeding aansluit met onderliggende wet- en regelgeving; - Deelwaarneming: vaststellen dat juiste berekeningswijze is gehanteerd; - Deelwaarneming: vaststellen dat vergoedingen door juiste personen worden geautoriseerd.	
3	Toelichting WNT in de jaarrekening is onjuist	Getrouwheid – Calculatiecriterium	- Bij opstellen jaarrekening gebruik maken van door de accountant beschikbaar gesteld format WNT.	
4	Uitbetaling aan medewerker loopt door na uitdiensttreding	Getrouwheid - Leveringscriterium	- Deelwaarneming: vaststellen dat verloning niet meer heeft plaatsgevonden over periode na uitdiensttreding.	
5	In personeelsadministratie zijn bewust personen opgenomen die niet in dienst zijn	Getrouwheid – Frauderisico	- Application control: invoer kan enkel met een geldig BSN dat niet in de salarisadministratie voorkomt.	
6	Niet gemaakte kosten of privé kosten worden gedeclareerd	Getrouwheid – Frauderisico/ Rechtmatigheid misbruik en oneigenlijk gebruik criterium	- Deelwaarneming: vaststellen dat declaraties zijn voorzien van onderliggende bescheiden; - Deelwaarneming: vaststellen dat declaraties door twee afzonderlijke bevoegde functionarissen zijn geautoriseerd.	

2.3 Werk en inkomen (inkomensoverdrachten en sociale uitkeringen)

#	Risico	Criteria	Werkzaamheden	Frequentie en aantal deelwaarneming
1	Onrechtmatige uitkeringen doordat beschikkingen niet worden gecontroleerd voor uitgifte/ onnauwkeurigheden in beschikkingen niet worden gerectificeerd/ er niet wordt voldaan aan wet- en regelgeving	Rechtmatigheid - Voorwaardencriterium	- Deelwaarneming: vaststellen dat motivatie van besluiten voldoende is en aanwezig is; - Deelwaarneming: vaststellen dat de uitkering rechtmatig en doelmatig tot stand is gekomen; - Deelwaarneming: vaststellen dat er sprake is van centrale dossiervorming; - Deelwaarneming: indien van toepassing vaststellen dat beschikking is gerectificeerd.	Ieder kwartaal vindt het aantal deelwaarnemingen plaats conform onderstaande tabel
2	Onjuiste financiële verantwoording van verstrekte uitkeringen	Getrouwheid – Calculatiecriterium	- Vaststellen dat er een juiste administratieve verwerking van de inkomsten en uitgaven heeft plaatsgevonden.	

	Aantal per jaar	Q1	Q2	Q3	Q4
Participatiewet	11 betaalregels	2	1	4	4
Loonkostensubsidie o.b.v. PW	2 betaalregels	1	0	1	0
IOAW	4 betaalregels	1	1	1	1
IOAZ	2 betaalregels	1	0	0	1

BBZ 2004	2 betaalregels	1	0	1	0
BBZ 2004 onderzoekskosten	1 betaalregel	0	1	0	0
Bijzondere bijstand/ Individuele inkomens toeslag/ Individuele studietoelage	8 betaalregels	2	2	2	2
Beschut werken	2 betaalregels	1	0	1	0
Re-integratie	3 betaalregels	1	1	0	1
Ontvangsten	2 betaalregels	1	0	0	1

2.4 Verstrekte subsidies

#	Risico	Criteria	Werkzaamheden	Frequentie en aantal deelwaarneming
1	Onjuiste/ onvolledige financiële verantwoording van de verstrekte subsidie	Getrouwheid – Calculatiecriterium/ Getrouwheid - Volledigheidscriterium	- Deelwaarneming: aansluiting financieel verantwoorde subsidie met betaling en vaststellingsbrief.	Zwaarte ligt in het eerste en tweede kwartaal - Integraal voor alle subsidies > € 35.000, daarnaast minimaal 2 deelwaarnemingen over kleinere subsidies
2	Subsidies zijn onrechtmatig tot stand gekomen	Rechtmatigheid - Voorwaardencriterium	- Deelwaarneming: vaststellen dat het subsidieproces van aanvraag tot vaststelling in overeenstemming is met de (interne) wet- en regelgeving.	

2.5 Sociaal domein - PGB (subsidies, inkomensoverdrachten en sociale uitkeringen)

#	Risico	Criteria	Werkzaamheden	Frequentie en aantal deelwaarneming
1	Onjuiste financiële verantwoording van de verstrekte PGB's	Getrouwheid – Calculatiecriterium	- Deelwaarneming: aansluiting financieel verantwoorde PGB met toekenningsbrief.	Na afloop van het boekjaar – integraal
2	PGB is onrechtmatig tot stand gekomen	Rechtmatigheid – Voorwaardencriterium/ Rechtmatigheid – Misbruik en oneigenlijk gebruik	- Deelwaarneming: vaststellen dat de PGB verstrekking van aanvraag tot vaststelling in overeenstemming is met de interne wet- en regelgeving (inclusief tarief en prestatielevering).	

2.6 Bijdrage gemeenschappelijke regelingen (subsidies, inkomensoverdrachten en sociale uitkeringen)

#	Risico	Criteria	Werkzaamheden	Frequentie en aantal deelwaarneming
1	Onjuiste financiële verantwoording van de bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen	Getrouwheid – Calculatiecriterium	- Aansluiten financiële administratie met vastgestelde begroting gemeenschappelijke regeling; - Vaststellen of er buitenom de vastgestelde begroting nog andere bedragen zijn verantwoord voor de gemeenschappelijke regeling; - Vaststellen dat er sprake is van een vastgestelde begroting en/of begrotingswijziging gemeenschappelijke regeling.	Bij aanlevering van iedere begroting en begrotingswijzigingen gemeenschappelijke regelingen

2.7 Leefgelden Oekraïne

#	Risico	Criteria	Werkzaamheden	Frequentie en aantal deelwaarneming
1	Gelden worden verstrekt aan personen die conform regelgeving geen recht hebben op leefgeld	Rechtmatigheid – Voorwaardencriterium	- Vaststellen dat ontheemde uit Oekraïne afkomstig is; - Vaststellen dat ontheemde geen betaalde arbeid verricht; - Vaststellen dat ontheemde in de BRP is ingeschreven.	Ieder kwartaal minimaal 6 deelwaarnemingen
2	Omvang van verstrekte gelden is niet in overeenstemming met regelgeving.	Rechtmatigheid – Voorwaardencriterium	- Vaststellen dat de hoogte van de verstrekte gelden in overeenstemming is met verblijf (GOO / POO) , aantal gezinsleden, leeftijd gezinsleden	

2.8 Memoriaalboekingen

#	Risico	Criteria	Werkzaamheden	Frequentie en aantal deelwaarneming
1	Memoriaalboekingen zijn niet juist, tijdig en/of volledig verwerkt	Getrouwheid – Calculatiecriterium/ Getrouwheid - Voorwaardencriterium/ Getrouwheid - volledigheidscriterium/ Frauderisico	- Deelwaarneming: vaststellen dat verantwoord bedrag aansluit met onderliggende bescheiden; - Deelwaarneming: vaststellen of er sprake is (terechte) van verschuiving tussen programma's; - Deelwaarneming: vaststellen of bedragen zijn betaald/ ontvangen; - Controle op vreemde omschrijvingen/ bedragen/ terugkerende bedragen.	Ieder kwartaal op basis van risicoanalyse in combinatie met vastgestelde rapporteringstolerantie

Werkprogramma's verbijzonderde interne controle - Balans

3.1 Voorzieningen

#	Risico	Criteria	Werkzaamheden	Frequentie en aantal deelwaarneming
1	Voorzieningen en onttrekkingen en/of toevoegingen zijn niet in lijn met wet- en regelgeving	Rechtmatigheid – Voorwaardencriterium	- Deelwaarneming: vaststellen dat onttrekkingen voldoen aan vereiste BBV; - Deelwaarneming: vaststellen dat onttrekkingen terecht niet geactiveerd zijn; - Vaststellen dat toevoegingen in lijn zijn met de nota reserves en voorzieningen; - Vaststellen of er sprake is van negatieve voorzieningen; - Vaststellen of van alle onderhoudsvoorzieningen een actueel beheerplan is.	Ieder kwartaal minimaal 3 deelwaarnemingen

3.2 Reserves

#	Risico	Criteria	Werkzaamheden	Frequentie en aantal deelwaarneming
1	Ongeautoriseerde mutaties in de reserves	Rechtmatigheid – Voorwaardencriterium	- Vaststellen dat alle mutaties in de reserves zijn geautoriseerd door de raad, behoudens specifiek benoemde saldi.	Jaarlijks integraal
2	Onjuiste rubricering van reserves	Rechtmatigheid – Voorwaardencriterium	- Vaststellen dat de reserves conform het BBV zijn gerubriceerd.	

3.3 Treasury

#	Risico	Criteria	Werkzaamheden	Frequentie en aantal deelwaarneming
1	De kasgeldlimiet en/of renterisiconorm is overschreden	Rechtmatigheid – Voorwaardencriterium	- Vaststellen dat kasgeldlimiet en renterisiconorm niet is overschreden.	Jaarlijks integraal
2	Er wordt niet voldaan aan de wet FIDO	Rechtmatigheid – Voorwaardencriterium	- Vaststellen dat er wordt voldaan aan de wet FIDO.	
3	Uitzetten en aantrekken van gelden vindt niet plaats conform het treasurystatuut	Rechtmatigheid – Voorwaardencriterium	- Vaststellen dat bij iedere uitzetting/aantrekking is gehandeld conform het treasurystatuut.	

3.4 Begrotingsrechtmatigheid

#	Risico	Criteria	Werkzaamheden	Frequentie en aantal deelwaarneming
1	Als gevolg van het niet juist en/of tijdig anticiperen op begrotingsoverschrijdingen vinden begrotingsonrechtmatigheden plaats	Rechtmatigheid – begrotingscriterium	- Vaststellen dat een periodieke controle op begrotingsoverschrijdingen door afdeling financiën plaatsvindt en er accuraat wordt gereageerd op mogelijke begrotingsoverschrijdingen; - Vaststellen dat besluiten over begrotingswijzigingen voor jaar X uiterlijk op 31-12 hebben plaatsgevonden.	Minimaal een keer per jaar.

3.5 Misbruik en Oneigenlijk gebruik beleid

#	Risico	Criteria	Werkzaamheden	Frequentie en aantal deelwaarneming
1	In de organisatie zijn geen effectieve maatregelen getroffen om misbruik te voorkomen, dan wel op te sporen	Rechtmatigheid – Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium	- Nagaan of er sprake is van een actueel overkoepelend M&O-beleid waarin de uitgangspunten, risicoanalyse en maatregelen zijn opgenomen; - Bij het beoordelen van processen nagaan of er concrete beheersmaatregelen zijn getroffen.	Jaarlijks

Bijlage 2: Toetsingskader

Proces	Normenkader			Toetsingskader	
	Wetgeving Extern	Artikel	Regeling Intern	Artikel	Omschrijving
Algemeen	• EU verdrag artikelen 107, 108 en 109 inzake staatssteun • Wet dwangsom en beroep • Algemene verordening gegevensbescherming 2018 • Wet gemeenschappelijke regelingen • Algemene wet bestuursrecht • BADO • Wet ter voorkoming van witwassen en financiering van terrorisme • Wet open overheid 2022				
Algemene uitkering	• Financiële verhoudingswet	Hoofdstuk 2			
Begraafplaatsen	• Gemeentewet • Wet op de lijkbezorging	art. 216 art. 229 eerste lid	Verordening lijkbezorgingsrechten 2023 inclusief tarieventabel	art. 2 art. 3 art. 4 art. 5 art. 6 art. 7 art. 8 art. 9 art. 10 art. 11	Belastbaar feit Belastingplicht Vrijstellingen Maatstaf van heffing en belastingtarief Belastingjaar Wijze van heffing Ontstaan van de belastingschuld en heffing naar tijdsgelang Ontstaan van de belastingschuld Termijnen van betaling Kwijtschelding
Belastingen	• Invorderingswet • Wet op het BT'w/ compensatiefonds • Uitvoeringsregeling BT'w/ compensatiefonds • Wet inkomstenbelasting • Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen				
	• Gemeentewet	art. 216 art. 223	Verordening forensenbelasting 2023	art. 2 art. 3 art. 4 art. 5 art. 6 art. 7 art. 8 art. 9	Belastbaar feit en belastingplicht Vrijstellingen Maatstaf van heffing en belastingtarief Belastingjaar Wijze van heffing Ontstaan van de belastingschuld Termijnen van betaling Kwijtschelding
	• Gemeentewet	art. 216 art. 226	Verordening hondenbelasting 2023	art. 1 art. 2 art. 3 art. 4 art. 5 art. 6 art. 7 art. 8 art. 9 art. 10	Belastbaar feit Belastingplicht Vrijstellingen Maatstaf van heffing Belastingtarief Belastingjaar Wijze van heffing Ontstaan van de belastingschuld en heffing naar tijdsgelang Termijnen van betaling Kwijtschelding

• Gemeentewet	art. 216 art. 226	Verordening hondenbelasting 2023	art. 1 art. 2 art. 3 art. 4 art. 5 art. 6 art. 7 art. 8 art. 9 art. 10	Belastbaar feit Belastingplicht Vrijstellingen Maatstaf van heffing Belastingtarief Belastingjaar Wijze van heffing Ontstaan van de belastingschuld en heffing naar tijdsgelang Termijnen van betaling Kwijtschelding
• Gemeentewet • Wet waardering onroerende zaken	art. 216 art. 220 t/m 220h	Verordening OZB 2023	art. 1 art. 2 art. 3 art. 4 art. 5 art. 6 art. 7 art. 8	Belastbaar feit en belastingplicht Voorwerp van de belasting Maatstaf van heffing en belastingtarief Vrijstellingen Belastingtarieven Wijze van heffing Termijnen van betaling Kwijtschelding
• Gemeentewet	art. 216 art. 228a	Verordening rioolheffing 2023	art. 2 art. 3 art. 4 art. 5 art. 6 art. 7 art. 8 art. 9 art. 10 art. 11	Belastbaar feit en belastingplicht Voorwerp van de belasting Vrijstellingen Maatstaf van heffing Belastingtarieven Belastingjaar Wijze van heffing Ontstaan van de belastingschuld en heffing naar tijdsgelang Termijnen van betaling Kwijtschelding
• Gemeentewet • Wet Milieubeheer	art. 216 art. 15.33	Verordening afvalstoffenheffing 2023	art. 2 art. 3 art. 4 art. 5 art. 6 art. 7 art. 8 art. 9 art. 10	Aard van de belasting en belastbaar feit Voorwerp van de belasting Belastingplicht Maatstaf van heffing en belastingtarief Belastingjaar Wijze van heffing Ontstaan van de belastingschuld en heffing naar tijdsgelang Termijnen van betaling Kwijtschelding
• Gemeentewet	art. 216 art. 224	Verordening toeristenbelasting 2021	art. 1 art. 2 art. 3 art. 4 art. 5 art. 6 art. 7 art. 8 art. 9	Belastbaar feit Belastingplicht Vrijstellingen Maatstaf van heffing Forfaitaire berekeningswijze Belastingtarief Belastingtijdvak Wijze van heffing Termijnen van betaling

	• Gemeentewet	art. 216 art. 224	Verordening watertoeristenbelasting 2023	art. 2 art. 3 art. 4 art. 5 art. 6 art. 7 art. 8 art. 9 art. 10	Belastbaar feit Belastingplicht Vrijstellingen Maatstaf van heffing Forfaitaire berekeningswijze Belastingtarief Belastingtijdvak Wijze van heffing Termijnen van betaling
	• Gemeentewet	art. 255	Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen 2023	art. 1 art. 2 art. 3 art. 4 art. 5	Kwijtschelding Berekeningswijze kosten van bestaan Netto kosten kinderopvang Extra toegestane financiële middelen Kwijtschelding aan ondernemers
Bouwleges	• Gemeentewet • Dienstenwet 2009 • Europese dienstenrichtlijn 2006 • Bouwbesluit 2021 • Wet algemene bepalingen omgevingsrecht 2008 • Besluit omgevingsrecht 2010 • Regeling omgevingsrecht 2010	art. 216 art. 223 eerste lid, aanhef onderdelen a en b	Legesverordening incl. tarieventabel 2023	art. 2 art. 3 art. 4 art. 5 art. 6 art. 7 art. 8 art. 9	Belastbaar feit Belastingplicht Vrijstellingen Maatstaf van heffing en tarieven Wijze van heffing Termijnen van betaling Kwijtschelding Vermindering teruggaaf
Grondexploitatie	• Wet ruimtelijke ordening 2006 • Besluit ruimtelijke ordening 2008 • Wet markt en overheid 2014 • Besluit markt en overheid 2014 • Gemeentewet • Europese regelgeving staatssteun	Hoofdstuk 6 Hoofdstuk 6	Nota grondbeleid 2022	Art. 6.3.1 t/m 6.3.3 Art. 7.1 Art. 7.2 Art. 8.2	Werkwijze t.a.v. verwervingsinstrumenten Actief en faciliterend grondbeleid Werkwijze t.a.v. financiële instrumentarium Selectie van marktpartijen
Huren, pachten, liggelden	• Gemeentewet • Wet markt en overheid 2014 • Besluit markt en overheid 2014	art. 216 art. 223	Tarievenverordening gemeentelijke accommodatie 2023 Verordening scheepvaartrechten incl. tarieventabel 2023 Verordening liggeld pleziervaartuigen 2021	art. 2 t/m 5, 7, 8, 9, 10, 10a, 11, 16 art. 2 art. 3 art. 4 art. 5 art. 6 art. 7 art. 8 art. 9 art. 10 art. 2 art. 3 art. 4 art. 5 art. 6 art. 7 art. 8	Tarieven Belastbaar feit Belastingplicht Heffingsmaatstaf Tarieven Tariettoepassing Vrijstellingen Wijze van heffing Ontstaan van de belastingschuld Termijnen van betaling Belastbaar feit Belastingplicht Heffingsmaatstaf Belastingjaar Ontstaan van de belastingschuld Wijze van heffing Termijnen van betaling
Inkopen en investeringen	• Europese aanbestedingsrichtlijnen 2014 • Europese regelgeving staatssteun • Aanbestedingswet 2012 / 2016 • Gids proportionaliteit 2022		Financiële verordening 2023	art. 13	Waardering en afschrijving vaste activa
Uitkeringen jeugd	• Jeugdwet 2014	art. 2.9 art. 2.10 art. 2.12 art. 8.1.1 derde lid	Verordening jeugdhulp 2021	art. 2 art. 3, 4 en 5 art. 6 art. 8 art. 9 art. 11 art. 13	Vormen van jeugdhulp Toegang jeugdhulp Criteria individuele (maatwerk)voorziening Inhoud beschikking Regels voor persoonsgebonden budget De hoogte van het persoonsgebonden budget Voorkoming misbruik en ongeenlijk gebruik voorzieningen en pgb's

Personeelslasten	• Wet Normering Topinkomens 2021 • Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtdragers • CAO gemeenten • Ambtenarenwet 2017 • Sociale verzekeringswetten (w.o. ADW, Anw, Wlz, AKW, ziekwet, Wv, WIA) • Wet op de loonbelasting • Pensioenwet • Burgerlijk Wetboek • Algemene pensioenwet politieke ambtdragers (APPA) 1963 • Zorgverzekeringswet 2005 • Algemene nabestaandenwet 1995 • Bezoldigingswetten- en besluiten • Ziekwet 1913	art. 2.3 eerste lid art. 2.10 eerste lid art. 3.1 art. 3.7 eerste lid art. 3.1.1 art. 3.1.2 eerste lid art. 3.1.5 eerste lid art. 3.1.6 eerste lid art. 3.1.7 art. 3.1.10 art. 3.2.1 eerste, derde, elfde, twaalfde en veertiende lid art. 3.2.6 eerste en tweede lid art. 3.2.7 art. 3.4.1 art. 3.4.2 art. 3.4.3 Hoofdstuk 3 Hoofdstuk 4 Hoofdstuk 10	Personeelshandboek Verordening ambtelijke bijstand en fractieondersteuning 2020 Verordening rechtspositie raads- en commissieleden 2019	Beloningsbeleid - volledig BABS - art. 3 en art. 4 Generatiepact - art. 3 t/m 6 IKB - volledig Receptie - volledig Reiskosten - volledig Stagevergoeding stagiaires - volledig Studietoelagenregeling - art. 1, art. 6, art. 7 t/m 9 art. 6 t/m 9 art. 2 art. 3	Omvang vergoedingen Vergoeding fractieondersteuning Toelage raadslid onderzoekcommissie Reis- en verblijfskosten voor reizen buiten de gemeente
Reserves en voorziening	• Besluit begroting en verantwoording 2003		Financiële verordening 2023	art. 16 eerste en vijfde lid	Toerekening rente en bestemmingsreserves
Secretarieleges	• Gemeentewet 1992 • Paspoortwet 1991 • Maximale tarieven reisdocumenten en rijbewijzen	art. 216 art. 229 onderdelen a en b	Legesverordening incl. tarieventabel 2023	art. 2 art. 3 art. 4 art. 5 art. 6 art. 7 art. 8 art. 9	Belastbaar feit Belastingplicht Vrijstellingen Maatstaf van heffing en tarieven Wijze van heffing Termijnen van betaling Kwijtschelding Vermindering teruggaaf

Specifieke uitkeringen	- Financiële verhoudingswet 1996 - Wetgeving specifieke uitkering Sisa-regelingen - Regeling informatieverstrekking Sisa - Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid - Regeling stimulering sport - Regeling stimulering verkeersmaatregelen - Regeling gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek - Regeling kwijtschelding van gem. belastingen gedupeerden toeslagenaffaire - Regeling kwijtschelden schulden SZW-domein hersteloperatie toeslagenaffaire - Regeling inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen - Regeling specifieke uitkering tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden - Regeling lokale preventieakkoorden en preventieaanpakken - Regeling Crisisnoodopvang - Regeling specifieke uitkering onderwijsroute - Regeling sportakkoord - Regeling opvang ontheemdem Oekraïne - Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen - Regeling specifieke uitkering wet Inburgering - Regeling aanpak energiearmoede	Hoofdstuk 3			
Subsidieverstrekkings	Gemeentewet	art. 149	Algemene subsidieverordening 2011 Verordening subsidies 2008	art. 2 art. 4 art. 6 art. 7 art. 8 art. 11 art. 12 art. 13 art. 14 art. 15 art. 16 t/m 19 Volledig	Reikwijdte verordening Bevoegdheid college Bij aanvraag in te dienen gegevens Aanvraagtermijn Beslistermijn Verlening Subsidie Betaling en bevoorschotting Tussentijdse rapportage Meldingsplicht Overige verplichtingen van de subsidieontvanger Verantwoording en vaststelling subsidie
Treasury	- Wet financiering decentrale overheden - Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden - Uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden - Wet schatkistbankieren - Wet houdbare overheidsfinanciën 2013		Treasurstatuut 2017	art. 3 t/m 8 art. 9 t/m 11 art. 12 t/m 13 art. 14 art. 15 t/m 16	Risicobeheer Financiering Kasbeheer Uitgangspunten administratieve organisatie en interne controle Verantwoordelijkheden en bevoegdheden

	- Participatiewet	art. 7 art. 10 t/m 10g art. 11 t/m 16 art. 17 lid 3 en 4 art. 18 en 19 art. 19a t/m 24 art. 27 en 28 art. 31 t/m 36b art. 37 t/m 41 art. 43 t/m 46 art. 48 art. 50 art. 52 t/m 62i	Afstemmingsverordening Participatiewet, IOA/w en IOAZ gemeente Tholen 2022	art. 2 art. 3 art. 4 art. 5 art. 6 art. 7 art. 8 art. 9 art. 10 art. 11 art. 12 art. 13 art. 14 art. 15 art. 16 art. 17 art. 18	Opleggen van verlaging Horen belanghebbende Afzien van verlaging Ingangsdatum en tijdvak Berekeningsgrondslag Gedragingen Fw/ Gedragingen IOA/w en IOAZ Hoogte en duur Waarschuwing Duur bij schending geïnformeerde arbeidsverplichting Verrekenen verlaging Tekortschietend besef verantwoordelijkheid Zeer ernstig misdragen Niet nakomen overige verplichtingen Samenloop gedragingen Recidive Samenloop bij weigeren uitkering IOA/w/IOAZ
			Gewijzigde verordening individuele inkomenstoelag 2015 gemeente Tholen	art. 2 art. 3 art. 4 art. 5 art. 6	Indienen verzoek Langdurig laag inkomen Hoogte Beleidsregels Hardheidsclausule
			Re-integratieverordening Participatiewet gemeente Tholen 2017	art. 2 lid 1-4 art. 3 art. 4 art. 5 art. 6 art. 7 art. 8 art. 9 art. 10 art. 11 art. 12 art. 13 art. 14 art. 15 art. 16	Evenwichtige verdeling en financiering Algemene bepalingen Werkervaringsplaatsen Sociale activering Detacheringsplaatsen Scholing Participatievoorziening beschut werk Ondersteuning bij leer-werktraject Ondersteuning bij beheersing Nederlandse taal Persoonlijke ondersteuning, jobcoaching Werkgeverssubsidie Proefplaatsing Voorziening gericht op arbeidsinschakeling Nazorg Vergoeding in kader arbeidsinschakeling
			Verordening tegenprestatie Participatiewet gemeente Tholen 2015	art. 3 art. 4 art. 5 art. 6 art. 7 art. 8	Inhoud van tegenprestatie Opdragen van tegenprestatie Duur en omvang van tegenprestatie Mantelzorg Geen werkzaamheden voorhanden Hardheidsclausule
			Verordening loonkostensubsidie Participatiewet gemeente Tholen 2017	art. 1 art. 2	Vaststelling doelgroep Vaststelling loonwaarde
Wet werk en bijstand					
	Ebz 2004	art. 2 t/m 27 art. 30 t/m 40 art. 42 t/m 43d art. 60			

	IOA'w	art. 5 t/m 9 art. 11 art. 16a t/m 17a art. 20 en 20a art. 22 en 23 art. 25 art. 63			
	IOAZ	art. 5 t/m 11 art. 15 art. 16a t/m 17a art. 20 art. 22 en 23 art. 25 t/m 31 art. 34 lid 1a art. 36 t/m 38a			
Uitkeringen maatschappelijke ondersteuning	Wet WMO 2015	art. 2.1.3 art. 2.1.4 art. 2.1.4.a	Verordening maatschappelijke ondersteuning 2022	art. 2 art. 3 art. 9 art. 13 lid 1 a, c, d en e, lid 2 en 3 art. 14 art. 16 art. 17 en 18 art. 20 art. 32 art. 36	Doelgroep Aanbod maatwerkvoorzieningen Criteria voor een maatwerkvoorziening Financiële tegemoetkoming Regels voor PGB Hoogte van het PGB Bijdrage in de kosten van maatwerkvoorzieningen of pgb's Voorkoming misbruik en ongeenlijk gebruik voorzieningen en pgb's Tegemoetkoming meerkosten personen met een beperking of chronische problemen Hardheidsclausule
Afschrijvingen	Gemeentewet Besluit begroting en verantwoording 2003	art. 212	Financiële verordening 2023	art. 13	Waardering en afschrijving vaste activa